

Nahořany

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Nové Město nad Metují

Nadmořská výška: 291 m n. m.

Počet obyvatel: 597

Adresa URL: nahorany.eu

Okres: Náchod

GPS souřadnice: 50.351715N, 16.082405E

První pís. zmínka: 1415 (609 let)

PSČ: 549 07

Historie obce Nahořany

Historie obce nahořanské, pokud bylo možno opatřit si staré, spolehlivé prameny. Pojmenování Nahořany pochází asi od toho, že od sousední jihozápadně položené obce Dolsko rozprostírají se Nahořany výše - nahoře oproti Dolsku, z čehož možno souditi, že v pojmenování těchto dvou obcí byla kdysi nějaká spojitost. Bezpečných zpráv, kdy obec naše byla osídlena nemáme. V dějinách postavení Nového Města n. Met. dočítáme se však, že roku 1484 Jan z Kácova, po svých předcích dědic na tvrzi a statku černčickém koupil od Aleše z Riesenburka zboží Krčinské s vesnicemi Nahořany, Dolsko a Lypchyně. Před tím však již roku 1420 katolický pán Hynek Červenohorský z Náchoda při své výpravě do Krčina na zpáteční cestě vypálil ves Nahořany. jejíž obyvatelé tenkrát všichni husité z velké části pobiti byli v kostele krčinském. Při odkrývání základu v kovárně nahořanské č.2 viděti bylo v podzemním klenutí kámen, který nalézá se dnes pod přistavenou světnicí a na němž neumělou rukou je vytesán letopočet 1360. Ve školní pamětní knize zaznamenán jest v roce 1871 nález starých mincí těmito slovy: "Dne 26.března roku 1871 shořela Václavu Troutnarovi, sedláku č.21 stodola. I nemeškal on ještě téhož roku novou stodolu stavěti, která do času připadlých žní skoro postavena byla. Když řemeslníci stavbu dokonávali, dělal nádeník Václav Dašek kolem té stodoly strouhy k odvádění vody dešťové a při kopání té strouhy vykopal hrnec punclový (hliněný) dle jeho udání asi dvoužejdlíkový, který plný starých stříbrných peněz, mezi nimiž také několik dukátů bylo. Něco stříbrných peněz a dukátů uschoval pro sebe, ostatní odvedl hospodáři. Byliť ale ty stříbrné mince tak sešlé, že na nich nebylo možno poznati, ze které doby by pocházely. Něco podobného měly s pražskými groši, raženými za času Jana Lucemburského. Dukáty byly dobře zachovalé z času Sigmunda. krále uherského z roku 1419. Nálezce něco peněz prodal po 20 krejcarech, dukáty také odprodal a ten samý rok co žebrák zemřel". Tolik uvedena zpráva. Jan Karel Hraše, bývalý školní inspektor na základě spolehlivých dat a výpisů z archivů uvádí ve své knize "Zemské stezky a strážnice v Čechách", že hlavní stezka zemská Kladsko-Polská. která vycházejíc z Prahy vedla přes Hradec Králové k Černilovu. k Rohenicům, Dolsku. přes Nahořany k Provodovu a dále k Náchodu. Je téměř jisté, že při těchto stezkách stála kovárna i hospoda od pradávných časů. Tato stezka byla užívána již v dobách stěhování národů a kterou již naši předkové do nynější své vlasti se stěhující, od dřívějších obyvatelů -Bojů, Markomanů a Sněvů poněkud upravenou našli. Nálezy starých římských mincí v lese Rousíně u Velké Jesenice svědčí o tom. že z dob římských císařů Klaudia r.41 po Kr., Galia 68 po Kr. a Nerona r. 96 po Kr., tato stezka již byla používána a že jmenované osady tam stávaly. V Nahořanech nalézal se dvůr svobodný vladyky Jana Smádlu z Ritřštejna. Tento purkrabí panstva novoměstského a dále hejtman panstva Černikovského koupil r. 1627 (v pobělohorské době) statek

s chalupou od Jana Konečného za 600 kop grošů míšeňských a manželka jeho přikoupila pak o 3 roky později sad jxxl kovárnou i s kovárnou. Statek tento byl osvobozen ode všech platů a robot hrabětem Adamem Trčkou z Lípy. pánem na Novém Městě. Císař Ferdinand III. povýšil Šmádlu roku 1637 do stavu vladyckého s příjmením z Ritrštejna. O tomto vladkovi kolovalo kdysi mezi nahořanským lidem mnoho pověstí. Pravda je ale daleko prostší. Po Janu Šmádlovi na témže dvoře hospodařil jeho syn Rudolf Karel Šmádl, purkrabí a konečně jeho syn Jakub Josef: Tento roku 1738 jako bezdětek zemřel. Dvorec přišel do rukou cizích a později jej společně zakoupili předkové nynějších vlastníků Mikuláš Kopecký a Jiří Ježek, kteří se o celý statek i pole rozdělili. Mikuláš Kopecký podržel pro sebe domovní stavení a Jiřímu Ježkovi připadla chalupa č.5 a ten si potom na dvoře domovního stavení postavil statek č.55. Dnes, v roce 1995 na domovním stavení č.37 hospodaří Jana Vojnarová a na č. 55 Svatopluk Vlášek. Kovárnu pak od Jana Šmádlu r. 1637 odkoupila obec nahořanská. V Nahořanech do té doby nepoznali lidé válku. Po husitských válkách nebylo v okolí žádných bojů až do války sedmileté. Potom ještě delší třicetiletá. Zde válka sedmiletá způsobila mnoho škod a obyvatelé trpěli velice. Tenkrát byla vesnice tak zpustošena, že obyvatelé tábořili pod Nahořany na nynějších "ohradách" směrem k Dolsku. Hlad byl tenkrát takový, že lidé jedli nezralé ovoce a zvláště starší osoby po čtyřech lezli a když sobě držtku ze zabité krávy od vojáků ve vsi tábořících vyprosili a v kotli nad ohněm vařili, byli o tuto uvařenou držtku od jiných obráti, takže dokud vojsko v okolí tábořilo, stále hlad a bídu nesmírnou trpěli. I ve válce 1866, která se v bezprostřední blízkosti obce rozpoutala nebyla obec ušetřena nemilých a nepříjemných návštěv. Po první nešťastné srážce dne 27. června bylo ve staré škole nahořanské ubytováno 10 raněných, kteří od zdejšího Antonína Mertlíka léčení byli. Po této první bitvě zmocnil se lidu v Nahořanech i v okolí takový strach, že kdo co mohl naložil na vozy a chudší i na trakaře naložili majetek svůj i dobytek hnali a tu bylo viděti pravý babylonský zmatek. Všechno se hnalo na tu stranu k Opočnu, kde ve dvorech opočenských laskavého útulku našli. Chalupnice Rýdlová z Klopotova zaporněla ve spěchu a zmatku své děcko - pozdějšího koláře Rydlu - v dubině Chobotu a dlouho jeho ztrátu nepozorovala až když konečně někde od Opočna proň se vrátila. Stavení č. 34 je podle některých podání postaveno ze zlatých věcí. které po bojišti od mrtvých vojinů sebrali. Když po bitvě 2. července 1866 u České Skalice Prusáci odtáhli dále ku Hradci Králové, vraceli se obyvatelé zpět do Nahořan. V Náchodě zůstala jen menší pruská posádka, která do okolních vesnic na braní dobytka a jiných věcí vycházela. Dne 3. července po takové návštěvě v Krčíně jeli k Luštinci, tam sebrali něco slámy a táhli dále po silnici k Nahořanům, kde se však lid srotil a shlukl, takže oni vozy otočili a odjeli dále k Šonovu a Náchodu. Na žádost rychtáře Václava Pozdílka povolil podkrajský hejtman Stračovský 12 kvěrů kromě těch, které si sami obyvatelé nasbírali na bojišti. Střeliva byl dostatek po rozprchlých vojácích. Pak byly Nahořany od hord pruských zlodějů - kobylnářů již uchráněny; zvláště když se kolem vsi udělaly kamenné ploty a brány. Brány v Nahořanech bývaly prý od nepaměti. Staří sousedé vypravují, že zde bývaly brány dvě na obou koncích obce a sice v místě, kde stojí brána nynější, kde vchází okresní silnice do obce od východní strany při statku č. 19 a druhá bývala prý na opačném konci obce u č.1. Brány tyto jakož i kamenné ploty okolo obce měly chránit obyvatelstvo před lupičskými nájezdy zlodějských band ve válce třicetileté a v pozdějších nepokojných dobách. U č. 19 byla původně brána klenutá z obyčejného opukového kamene, měla velký průjezd pro povozy a po levé straně ze vsi malý průchod pro pěší. Na druhé straně byl průchod vytvořen v době nedávné. Výnosem okresního výboru 24. února 1882, kde nazvána je tato brána "ohybná komunikace po silnici této na újmu jsoucí" nařízeno bylo tu bránu úplně rozbourati a skliditi. Obecní zastupitelstvo nerado by dalo bránu odstraniti, váhalo tudíž s jejím

rozbouráním, až konečné nařídilo okresní hejtmánství do určité lhůty bránu odstraniti. V důsledku tohoto nařízení usneslo se obecní zastupitelstvo s povolením okresního výboru bránu rozšířiti, klenutí shoditi a upravit novou bránu bez klenutí, která by byla také ozdobou obce. Práci tuto dražbou pronajal Josef Rozdílek, soused z č. 27, ale poněvadž do určité doby hotov nebyl, pohrozilo hejtmánství, že odstranění brány dá provést cestou exekuční, nebude-li práce hotova do 8 neděl. Lhůta ta byla dodržena, vystavena brána z pískovcového kamene a opatřena dvěma z pískovce vytesanými lvy. 3. prosince 1885 byla brána přijata a Josefu Poudílkovi povoleno z obecní pokladny částku 463 zl. 26 kr. ve třech letech splatiti. Kámen s otvorem a nápisem, nalézající se dnes na levé straně ze vsi, umístěn byl ve staré bráně mezi velkým průjezdem a malým průchodem. Na druhé straně obce je kovárna č. 2. Kovárna v Nahořanech stávala od pradávna a dle zachovalých pamětí a předpokladů je možno ji považovati za nejstarší budovu v obci. Snad již v prvních dobách osídlení těchto končin byla v obci naší v těchto místech kovárna, neboť tudy vedla odbočka hlavní cesty Kladsko-Polské. Stezka tato vedla pod dnešní kovárnou z úvozové cesty nad dnešními Vojnarovými "Ohradami" a vyúsťovala asi v místě, kde je dnes stodola paní Věry Macháňové č. 44.

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1415.

